

1976: Η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αμερικής στην επέτειο των 200 χρόνων της χώρας

[Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Αρχιεπισκοπή Αμερικής](#)

- Γράφει η Marissa Costidis

Το 1976 ήταν μια ξεχωριστή χρονιά στην ιστορία της [Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής](#). Το μεγάλο κύμα της μεταπολεμικής ελληνικής μετανάστευσης είχε ακόμη έντονη παρουσία στη ζωή της Εκκλησίας, ενώ ο Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος είχε κιόλας αναδειχθεί σε μία από τις πλέον αναγνωρίσιμες μορφές της Ορθοδοξίας στην ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών. Σύμφωνα με τα αρχεία της εποχής και τις ιστορικές πηγές, η Αρχιεπισκοπή διακονούσε τότε περισσότερες από 250.000 Ορθόδοξες οικογένειες, έχοντας σχεδόν φτάσει στο απόγειο της ανάπτυξης που είχε φέρει η μετανάστευση.

Η Αρχιεπισκοπή το 1976

Η χρονική εκείνη σύμπτωση της Κληρικολαϊκής Συνέλευσης με τη διακοσιοστή επέτειο των Ηνωμένων Πολιτειών έμοιαζε πραγματικά ευλογημένη. Καθώς η Αμερική γιόρταζε τα 200 χρόνια από την ίδρυσή της, κληρικοί και λαϊκοί από ολόκληρη την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αμερικής —η δικαιοδοσία της οποίας εκτεινόταν σε όλο το δυτικό ημισφαίριο— είχαν συγκεντρωθεί στη Φιλαδέλφεια για να τιμήσουν τον δικό τους ιστορικό σταθμό: τη σταδιακή μετεξέλιξη μιας Εκκλησίας με μεταναστευτικές καταβολές σε μια εδραιωμένη και ολοένα πιο αναγνωρίσιμη παρουσία στη θρησκευτική ζωή της Αμερικής. Ιδιαίτερα συμβολικό χαρακτήρα είχε και το γεγονός ότι η Συνέλευση θα πραγματοποιούνταν στην ίδια πόλη όπου, δύο αιώνες νωρίτερα, είχε δημιουργηθεί το αμερικανικό έθνος.

Στις ενορίες της χώρας άκουγες τότε παντού ελληνικά, όσο και αγγλικά συνήθως, αφού πολλοί από τους ενορίτες είχαν φτάσει στην Αμερική μία ή δύο δεκαετίες νωρίτερα. Οι ενοριακές αίθουσες γέμιζαν από οικογένειες και τα κατηχητικά σχολεία έσφυζαν από παιδιά. Στα υπόγεια των ναών, έκαναν πρόβες συγκροτήματα ελληνικών χορών, οι ομάδες μπάσκετ αγωνίζονταν στα γυμναστήρια και οι ψαλμωδίες των βυζαντινών ύμνων πλημμύριζαν τους ναούς. Μέσα από τα διάφορα ελληνικά φεστιβάλ, οι τοπικές κοινωνίες γεύονταν τα εδέσματα της ελληνικής κουζίνας, γνώριζαν τη μουσική και έρχονταν σε επαφή με την Ορθόδοξη πίστη.

Στο επίκεντρο της ακμαίας εκείνης εκκλησιαστικής ζωής ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος. Μια επιβλητική φυσιογνωμία, ένας χαρισματικός άνθρωπος και ευρέως αναγνωρίσιμος σε ολόκληρη την Αμερική, είχε καταστεί σύμβολο της Ορθοδοξίας πολύ πιο πέρα από τα όρια του ποιμνίου του. Πολλοί Αμερικανοί θυμούνταν την ιστορική του εκείνη στιγμή να πορεύεται στη Σέλμα, χέρι με χέρι με τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ Τζούνιορ — μια εικόνα που έχει μείνει ανεξίτηλη και στη συλλογική μνήμη της ομογένειας. Με τον Αρχιεπίσκοπο Ιάκωβο στο πηδάλιο, η Αρχιεπισκοπή

διεύρυνε το έργο της, ενίσχυσε τους θεσμούς της και ανέπτυξε μια ενεργό παρουσία στη δημόσια ζωή. Παράλληλα, ενθάρρυνε και τους ομογενείς να συμμετέχουν ενεργά στη δημόσια ζωή της Αμερικής, δίχως να απομακρύνονται από την ελληνική πολιτιστική τους κληρονομιά.

Το 1976 ήταν μια χρονιά γεμάτη ευκαιρίες και προσδοκίες. Σε εκείνη την Κληρικολαϊκή Συνέλευση, μουσικοί της Εκκλησίας από ολόκληρη την επικράτεια είχαν ενώσει τις δυνάμεις τους για να ιδρύσουν τότε το Φόρουμ Μουσικών, έναν εκκλησιαστικό φορέα που δημιουργήθηκε για να ενισχύσει και να συντονίσει τη λειτουργική μουσική και το έργο των ψαλτών στην Αρχιεπισκοπή όλη. Πενήντα χρόνια αργότερα, στην Κληρικολαϊκή Συνέλευση του 2026 στο Κλίβελαντ, η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αμερικής θα τιμήσει τη συμπλήρωση μισού αιώνα από την έναρξη της σημαντικής αυτής διακονίας.

Μέσα στο εορταστικό κλίμα εκείνης της εποχής, ωστόσο, η Εκκλησία είχε αρχίσει ήδη να έρχεται αντιμέτωπη με τις νέες προκλήσεις. Τα παιδιά των μεταναστών γίνονταν σιγά σιγά ενήλικες και κάποιοι από αυτούς, αποκτώντας μεγαλύτερη ανεξαρτησία, απομακρύνονταν κάποιες φορές από την Εκκλησία. Τα αγγλικά χρησιμοποιούνταν πλέον από τους ενορίτες περισσότερο, αντικαθιστώντας συχνά τα ελληνικά. Και καθώς οι κοινότητες μετακινούνταν προς τα προάστια, οι άλλοτε ακμαίες ενορίες στα κέντρα των πόλεων άρχισαν κι αυτές να αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Η σημαντικότερη, όμως, αλλαγή ήταν το γεγονός ότι ολοένα και περισσότεροι Ελληνορθόδοξοι Χριστιανοί δημιουργούσαν οικογένεια με ανθρώπους διαφορετικής θρησκευτικής προέλευσης. Η νέα αυτή πραγματικότητα υπέβαλλε καινούργιους προβληματισμούς γύρω από τη θέση της πίστης στην οικογενειακή ζωή και καλούσε την Εκκλησία να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ποιμαντικές ανάγκες των μεικτών αυτών οικογενειών.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, κληρικοί και λαϊκά στελέχη αντιλαμβάνονταν ότι, για να συνεχίσει η Εκκλησία να αναπτύσσεται και να παραμείνει ισχυρή στο μέλλον, χρειαζόταν ένας σαφής και μακρόπνοος σχεδιασμός. Έπρεπε να βρεθεί μια νέα ισορροπία ανάμεσα στην πίστη, τη γλώσσα, τον πολιτισμό και την ταυτότητα — ένα ζήτημα που οι προηγούμενες γενιές δεν είχαν κληθεί να αντιμετωπίσουν με τον ίδιο τρόπο.

Το 1976, ωστόσο, επικρατούσε αισιοδοξία. Η πορεία είχε πλέον χαραχθεί και οι διακονίες και τα ιδρύματα της Εκκλησίας άρχισαν να ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες με στοχευμένες πρωτοβουλίες, στηριγμένες στην ποιμαντική τους εμπειρία. Και η Αρχιεπισκοπή συνέχιζε να αναπτύσσεται. Η Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού (HCHC) προετοίμαζε τους μελλοντικούς κληρικούς, τα αυριανά στελέχη της Ορθόδοξης Εκκλησίας και νέες ενορίες ιδρύονταν και αναπτύσσονταν

από τη Νέα Αγγλία έως την Καλιφόρνια, έχοντας κοινή την πεποίθηση ότι η Ορθοδοξία μπορούσε να ανθίσει στην Αμερική, παραμένοντας ταυτόχρονα πιστή και στη μακραίωνη παράδοσή της.

Για πολλούς Ελληνορθόδοξους Χριστιανούς, το 1976 υπήρξε μια περίοδος ακμής, αλλά και ένα σημείο καμπής στη ζωή της Αρχιεπισκοπής. Η Εκκλησία ήταν γεμάτη από νέους ανθρώπους, διέθετε ισχυρούς θεσμούς και αφοσιωμένους κληρικούς, ενώ επικρατούσε η γενικότερη αίσθηση ότι το μέλλον άνοιγε μπροστά γεμάτο δυνατότητες.

Ανατρέχοντας στο 1976, βλέπουμε την Εκκλησία να έχει πλέον αποκτήσει βαθιές ρίζες στην Αμερική και, με τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, να εδραιώνει την παρουσία της στην καινούργια της πατρίδα. Οι αλλοτινές προσδοκίες και το πολύτιμο έργο που μας κληροδότησαν οι προηγούμενες γενιές αποτελούν σήμερα μια πολύτιμη παρακαταθήκη, ένα φωτεινό παράδειγμα για όλους εμάς, που παραμένουμε σταθεροί στην Ορθόδοξη πίστη, στο πλαίσιο της νέας αυτής εποχής, της δικής μας.

(Φωτογραφία: Ο Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος απευθύνεται στην Κληρικολαϊκή Συνέλευση του 1976)